

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13942/2024
03.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Радојевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Дејан Гајић, адвокат из ..., ради неоснованог обogaћења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 481/23 од 01.03.2023. године, у седници одржаној 03.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 481/23 од 01.03.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 19075/21 од 12.05.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име неоснованог обogaћења исплати 1.233.759,50 динара, са законском затезном каматом од 29.12.2016. године, као дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражена исплата законске затезне камате на износ од 1.233.759,50 динара за период од 27.07.2012. године до 29.12.2016. године као неоснован. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу надокнади парничне трошкове од 261.813,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 481/23 од 01.03.2023. године, преиначена је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев за обавезивање туженог да тужиоцу на име неоснованог обogaћења исплати 1.233.759,50 динара са законском затезном каматом од 29.12.2016. године до исплате, те тужилац обавезан да туженом надокнади парничне трошкове од 234.469,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. тог закона и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између странака, у обрнутим процесним улогама, поводом неизмиреног потраживања туженог према тужиоцу вођене су две парнице, окончане правноснажним пресудама. Првом пресудом од 15.07.1994. године тужилац је обавезан да туженом исплати 6.410 немачких марака, по којој обавези није поступио. Због девалвације обавезе по тој пресуди, по новој тужби туженог пресудом од 20.02.2006. године тужилац је обавезан да туженом на име неоснованог обогаћења плати 452.931,08 динара са законском затезном каматом од 25.01.2004. године до исплате, као и да му надокнади парничне трошкове од 161.062,52 динара. Тужени је на основу пресуде од 20.02.2006. године, као извршне исправе, 20.09.2007. године покренуо извршни поступак, у коме је принуда спроведена обуставом 2/3 дела пензије тужиоца закључно са 2016. годином, када је поступак обустављен. Тужбени захтев за враћање стеченог без основа, у висини разлике обрачунате камате по конформној методи и применом простог процентног рачуна на износ главног дуга по правноснажним пресудама од 15.07.1994. године и 20.06.2006. године, тужилац заснива на одлуци Уставног суда Уз 82/2009 од 12.07.2012. године („Службени гласник РС“ бр. 73 од 27.07.2012. године), којом је утврђено да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01) у делу који гласи: „применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом.

Првостепени суд, на основу одредби чланова 58. и 60. Закона о Уставном суду, налази да у конкретном случају, када извршење није било окончано до дана објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику РС“, није постојао основ за наплату потраживања у висини износа који се добија конформном методом обрачуна законске затезне камате, па обавезује туженог да тужиоцу исплати спорни износ на основу одредби чланова 210. и 214. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд налази да је првостепени суд погрешно применио меродавно материјално право, као последицу пропуста примене одредби члана 61. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр. 109/2007 ... 20/2023). Овим чланом закона предвиђено је да свако коме је повређено право коначним и правноснажним појединачним актом донетим на основу закона или другог општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, има право да тражи од надлежног органа измену тог акта, у складу са правилима поступка у коме је појединачни акт донет (став 1.). Предлог за измену коначног или правноснажног појединачног акта донетог на основу закона или другог општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним

уговорима или законом, може се поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику РС“, ако од достављања појединачног акта до подношења предлога или иницијативе за покретање поступка није протекло више од две године. У конкретном случају, тужилац није искористио напред наведену могућност, у извршном поступку спроведена је правноснажна пресуда која није измењена, па нису испуњени услови за примену одредби члана 210. Закона о облигационим односима.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право, када је нашао да нема услова за примену института стицања без основа, чија правила су садржана у одредбама чланова 210. – 219. Закона о облигационим односима.

Тужилац обавезе по извршним пресудама од 15.07.1994. године и 20.02.2006. године није добровољно испунио, тужени је ради намирења обавезе тужиоца о којој је одлучено пресудом од 20.02.2006. године водио судски извршни поступак, у коме је његово потраживање намирено 2016. године. Тужилац није пружио податке да је у току спровођења извршног поступка извршено разграничење и нови обрачун камате по извршној исправи у том поступку, пресуди која је донета 20.02.2006. године и гласи на главницу од 452.931,08 динара и законску затезну камату на тај износ почев од 25.01.2004. године до исплате. По правном схватању Врховног касационог суда, усвојеном на седници 02.04.2013. године, извршни суд је дужан да спроведе извршење онако како гласи извршна исправа; ако је извршна исправа донета применом неуставног прописа, извршни суд ће извршење (ако је започето спровођење) делимично или у целини обуставити и то по службеној дужности, без приговора дужника; ако извршна исправа гласи на новчани износ у коме је главници приписана доспела камата обрачуната конформном методом по закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној дужности извршити разграничење и нови обрачун камате извршити тако што ће до 03.03.2001. године применити конформни метод, од тада до 17.05.2011. године метод простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама члана 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате. У конкретном случају, тужени је био у доцњи са исплатом главног дуга који је гласио на страну валуту у динарској противвредности почев од 1994. године, извршни поступак вођен је ради наплате потраживања главнице у динарима са законском затезном каматом од 25.01.2004. године, а спорно потраживање је разлика у висини обрачунате камате применом конформне методе и методе простог интересног рачуна на главнице по обе пресуде за цео период доцње тужиоца.

Из приложеног решења Вишег суда у Крагујевцу Гж 1690/14 од 27.10.2014. године, следи да је предлог тужиоца за понављање парничног поступка у коме је донета извршна исправа (пресуда Општинског суда у Крагујевцу П 965/98 од 20.02.2006. године) правноснажно одбачен, из разлога што је протекао рок од две године од достављања другостепене пресуде (пресуде Окружног суда у Крагујевцу Гж 2118/06 од 29.12.2006) до подношења иницијативе за утврђење неуставности одредбе члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате. Наиме, другостепена пресуда достављена је тужиоцу 02.03.2007. године, а прва иницијатива Уставном суду поднета је након истека рока од две године 22.04.2009. године, па не постоје услови предвиђени чланом 61. став 2. Закона о Уставном суду за измену правноснажне пресуде, као извршне исправе на основу које је суд спровео принудну наплату.

Када не постоје законом предвиђени услови за измену правноснажне пресуде на основу које је спроведен извршни поступак, а туженом у судском поступку принудне наплате намирено потраживање по извршној пресуди од 20.02.2006. године, која је донета шест година пре одлуке Уставног суда од 12.07.2012. године (а не и пресуди од 15.07.1994. године), тужени нема обавезу исплате спорног износа по обрачуну који обухвата цео период доцње тужиоца на дуговане износе главница за период од 1994. године закључно са 2016. годином.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Наводи одговора на ревизију нису били потребни за доношење одлуке овог суда, па је на основу одредби чланова 165. став 1. и 154. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**